

Den demokratiska **oppositionen**

i **Venezuela**

Sacharovpristagare 2017

Sedan 1988 har Europaparlamentet delat ut Sacharovpriset för tankefrihet till personer och organisationer som gjort betydande insatser i kampen för mänskliga rättigheter.

Den demokratiska oppositionen i Venezuela

Nationalförsamlingen (Julio Borges) och alla politiska fångar på Foro Penal Venezolanos lista – representerade av Leopoldo López, Antonio Ledezma, Daniel Ceballos, Yon Goicoechea, Lorent Saleh, Alfredo Ramos och Andrea González

Venezuela har befunnit sig i politisk kris i många år nu. Det styrande partiet har stadigt kringskurit rättsstatsprincipen och den konstitutionella ordningen, och i mars 2017 berövade Högsta domstolen den demokratiskt valda nationalförsamlingen dess lagstiftande makt. Nationalförsamlingens talman Julio Borges sammanfattade situationen i Venezuela med följande ord: "Det är inte bara en politisk konfrontation i Venezuela. Det är en vital, existentiell, värdebaserad konfrontation."

Samtidigt har antalet politiska fångar stigit till över 600 enligt den senaste rapporten från *Foro Penal Venezolano* ("Venezuelas straffrättsliga forum"), en framträdande venezuelansk människorättsorganisation som ger kostnadsfritt rättsligt bistånd till personer som har begränsade ekonomiska resurser och som förmodas ha blivit godtyckligt frihetsberövade, torterade eller angripna i samband med protester. Bland de politiska fångarna märks prominenta oppositionsledare som Leopoldo López, Antonio Ledezma, Daniel Ceballos, Yon

Goicoechea, Lorent Saleh, Alfredo Ramos och Andrea González.

I juli beviljades oppositionsledaren Leopoldo López tillfälligt husarrest efter mer än tre år i fängelse, men i augusti 2017 flyttades han tillbaka till fängelse. En annan framstående oppositionspolitiker och tidigare borgmästare i Caracas, Antonio Ledezma, har suttit i husarrest sedan 2015. Hans tidigare borgmästarkollegor Alfredo Ramos i Iribarren och Daniel Ceballos i San Cristobal har också fängslats, liksom studentaktivisten Lorent Saleh. Två spanska medborgare, Andrea Gonzalez och Yon Goicoechea, återfinns också bland de politiska fångarna.

Sedan början av 2017 har över 130 oppositionella mördats och över 500 har godtyckligt fängslats.

Andrej Sacharov

Andrej Sacharov (1921–1989) var en berömd fysiker, människorättsaktivist, dissident och reformanhängare i forna Sovjetunionen. Som pionjär inom kärnfysik och den sovjetiska vätebombens fader blev han vid 32 års ålder fullvärdig medlem av den sovjetiska vetenskapsakademien. I slutet av 1950-talet blev han dock alltmer oroad över kärnvapenprovernas konsekvenser och de politiska och moraliska följderna av sitt arbete, som skulle kunna leda till massdöd. På 60-talet blev han en kritiker av kärnvapenkapprustningen. Till följd av det bannlystes han från allt topphemligt militärarbete och berövades sina privilegier.

1970 var han med och grundade kommittén för de mänskliga rättigheterna i Sovjetunionen och började driva kampanjer för mänskliga rättigheter och politiska fångar. 1972 gifte han sig med Jelena Bonner, också hon människorättsaktivist. Trots allt starkare påtryckningar från regimen engagerade Sacharov sig inte bara för att dissidenter i landet skulle frigges utan blev också en av regimen modigaste kritiker och

förkroppsligade kampen för grundläggande rättigheter. Enligt Nobelkommittén, som belönade honom med fredspriset 1975, var han "ett språkrör för mänsklighetens samvete". Han tilläts inte åka för att ta emot sitt pris, men varken förtryck eller tvångsförvisning kunde rubba hans motstånd.

Andrej Sacharov förvisades 1980 till den stängda staden Gorkij, efter att ha protesterat öppet mot den sovjetiska militärens ingripande i Afghanistan 1979. Som förvisad levde han under sträng polisbevakning. Som ett erkännande av Sacharovs livslånga engagemang för de mänskliga rättigheterna instiftade Europaparlamentet 1988 ett pris uppkallat efter honom. För att citera Jean-Francois Deniau, som ledde initiativet, var Sacharov "en europeisk medborgare som var tanke- och yttrandefriheten personifierad och som på grund av sina övertygelser och sitt samvete beslutat att avstå från alla de materiella fördelar och allt anseende som han hade tillgång till".

Sacharovpriset

Sacharovpriset för tankefrihet delades ut för första gången 1988, då det gick till Nelson Mandela och Anatolij Martjenko. Det är Europeiska unionens viktigaste utmärkelse för att hylla dem som gör insatser för de mänskliga rättigheterna. Det uppmärksammar enskilda personer, grupper och organisationer som har gjort enastående insatser för tankefriheten. Genom Sacharovpriset och det tillhörande nätverket stärker EU pristagarna i deras ansträngningar att försvara sin sak.

Sacharovpriset har hittills gått till dissidenter, politiska ledare, journalister, advokater, aktivister från det civila samhället, författare, mödrar och hustrur, minoritetsledare, en grupp som bekämpar terrorism, fredsaktivister, en tortyrmotståndare, en satirtecknare, samvetsfångar, en filmskapare, FN som organ och till och med ett barn som kämpar för rätten till utbildning. Genom priset uppmärksammas frågor såsom yttrandefrihet, minoriteters rättigheter, respekt för folkrätten, demokratiutvecklingen och rättsstatsprincipen.

Europaparlamentet delar ut Sacharovpriset för tankefrihet på 50 000 euro under ett högtidligt plenarsammanträde i Strasbourg mot slutet av varje år. Var och en av parlamentets politiska grupper får nominera kandidater, och det får även enskilda ledamöter med stöd av minst 40 ledamöter för varje kandidat. Kandidaterna presenteras under ett gemensamt sammanträde i utrikesutskottet, utvecklingsutskottet och underutskottet för mänskliga rättigheter, och sedan röstar ledamöterna i de fullständiga utskotten om vilka tre som ska gå vidare till slutomgången. Vinnaren eller vinnarna av Sacharovpriset utses därefter av talmanskonferensen, ett organ som leds av Europaparlamentets talman och som består av ledarna för de politiska grupperna i Europaparlamentet. Valet av pristagare blir på så sätt ett verkligt europeiskt val.

Pristagarna

- 2017** Den demokratiska oppositionen i Venezuela
- 2016** Nadia Murad och Lamiya Aji Bashar
- 2015** Raif Badawi
- 2014** Denis Mukwege
- 2013** Malala Yousafzai
- 2012** Nasrin Sotoudeh och Jafar Panahi
- 2011** Arabiska våren: Muhammad Bouazizi, Ali Ferzat, Asmaa Mahfouz, Ahmed El-Senussi, Razan Zaitouneh
- 2010** Guillermo Fariñas
- 2009** Memorial
- 2008** Hu Jia
- 2007** Salih Mahmoud Muhammad Osman
- 2006** Aljaksandr Milinkevitj
- 2005** Kvinnor i vitt, Hauwa Ibrahim och Reportrar utan gränser
- 2004** Vitryska journalistförbundet
- 2003** Förenta nationernas generalsekreterare Kofi Annan och hela FN:s personal
- 2002** Oswaldo José Payá Sardiñas
- 2001** Izzat Ghazzawi, Nurit Peled-Elhanan och Dom Zacarias Kamwenho
- 2000** ¡BASTA YA!
- 1999** Xanana Gusmão
- 1998** Ibrahim Rugova
- 1997** Salima Ghezali
- 1996** Wei Jingsheng
- 1995** Leyla Zana
- 1994** Taslima Nasrin
- 1993** *Oslobođenje*
- 1992** Mödrarna på Plaza de Mayo
- 1991** Adem Demaçi
- 1990** Aung San Suu Kyi
- 1989** Alexander Dubček
- 1988** Nelson Rolihlahla Mandela och Anatolij Martjenko (postumt)

Andrej Sacharov med sin fru Jelena Bonner.

© Yury Rost

Omslagsbild

© EU 2017 – EP/AP Images/Ariana Cubillos

Print:
ISBN 978-92-846-1868-2
doi:10.2861/00225
QA-06-17-130-SV-C

PDF:
ISBN 978-92-846-1855-2
doi:10.2861/256015
QA-06-17-130-SV-N

europarl.europa.eu/sacharov
#Sacharovpriset